

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра загальної та практичної психології

Дипломна робота
(бакалавра)

з теми: **«ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОЯВИ
ТРУДОГОЛІЗМУ У ПЕДАГОГІВ»**

Виконала: студентка 4 курсу
Ps1-B20z групи
спеціальності 053 Психологія
(заочна форма навчання)
Кузьмін Вікторія Ігорівна

Керівник:
Гудима Олександр Васильович,
кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри
загальної та практичної психології

Рецензент:
Онуфрієва Ліана Анатоліївна,
доктор психологічних наук,
професор, завідувач кафедри
загальної та практичної психології

Кам'янець-Подільський – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНУ ТРУДОГОЛІЗМУ	7
1.1. Аналіз феномену трудоголізму як професійної адикції особистості у сучасній психологічній науці	7
1.2. Трудоголізм: психологічні підходи до розуміння феномену	12
1.3. Індивідуально-психологічні особливості прояву трудоголізму	17
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИКО-ДІАГНОСТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТРУДОГОЛІЗМУ ПЕДАГОГІВ	24
2.1. Організація та методичний апарат дослідження індивідуально- психологічних особливостей трудоголізму педагогів	24
2.2. Результати дослідження індивідуально-психологічних особливостей трудоголізму педагогів	30
Висновки до другого розділу	50
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	54
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. У наш час усе більше людей вважають роботу однією із найважливіших сфер у своєму житті. Вони притримуються думки, що їх успіх у житті залежить від їх ділових якостей, знань і здібностей працювати більше і краще за інших. З одного боку, це сприяє саморозвиткові, розвитку здатності досягати поставлених цілей, пошукові можливостей самореалізації. Коли людина успішно справляється з поставленими перед нею завданнями, її самооцінка зростає.

З іншого ж боку, існують деякі ризики, пов'язані з неправильною організацією режиму роботи. Наприклад, професійна деформація, трудоголізм або трудові адикції. Тобто людина потрапляє в залежність від роботи, прагнучи реалізувати себе або створити хорошу кар'єру. Через деякий час людина забуває про свої початкові цілі, про те, що взагалі всі люди прагнуть отримати від роботи – гроші, просування по кар'єрі і спілкування з людьми зі схожими інтересами. Тепер людині робота стає важлива як процес, як діяльність. Отже, робота стає не способом досягнення бажаного, а самоціллю.

Сучасні вчені поділяють здоровий і патологічний трудоголізм. До «здорових» трудоголіків можна віднести тих людей, які проявляють великий інтерес в роботі і отримують від цього моральне задоволення. Вони не намагаються впоратися з будь-якими життєвими труднощами за допомогою роботи, для них це не важка рутина, а приємне проведення часу. Вони не зациклюються на своїй роботі, а приділяють час сім'ї і відпочинку. «Патологічними» трудоголіками можна назвати тих, хто через роботу намагається піти від реальності, подолати будь-які проблеми і тривоги, як і при будь-якій іншій адикції (алкоголізм, наркоманію та ін.). Як не дивно, цей вид адикції є соціально схвалюваних. Вона не діагностується як хвороба. Люди, які страждають від патологічного трудоголізму, потрапляють до психіатрів з приводу різних нервових розладів і депресивних реакцій, які розвинулися у людей на ґрунті трудоголізму.

Більше того, слід відрізнити трудоголиків від просто працюючих людей. Останні не втрачають цілі, і їм залишається важливий результат їх праці. Для трудоголиків же результат не має сенсу, вони націлені на сам процес.

У наш час трудоголізм набуває все більшої актуальності і стає серйозною проблемою. Однією із важливих особливостей трудоголізму є компульсивне прагнення до постійного успіху і схвалення з боку оточуючих. Адикт відчуває страх потерпіти невдачу, «втратити обличчя», бути звинуваченим в некомпетентності, лінощах, виявитися гірше інших в очах керівництва. З цим пов'язано домінування в психологічному стані почуття тривоги, яке не покидає трудоголика ні під час роботи, ні в хвилини нетривалого відпочинку, який не буває повноцінним через постійної фіксації думок на роботі. Трудоголик стає настільки фіксованим на роботі, що постійно відчужується від сім'ї, друзів, все, більш замикаючись у системі власних переживань.

Об'єкт дослідження – трудоголізм як професійна адикція особистості.

Предмет дослідження – індивідуально-психологічні особливості трудоголізму педагогів.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування та емпіричне вивчення індивідуально-психологічних особливості трудоголізму педагогів.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретико-методологічний аналіз феномену трудоголізму у сучасній психологічній науці.

2. Емпірично дослідити індивідуально-психологічні особливості трудоголізму педагогів.

Методи і методики дослідження. Для досягнення мети і реалізації поставлених завдань дослідження було використано такі методи: *теоретичні* (аналіз проблеми на підставі вивчення наукової літератури: порівняння, абстрагування, систематизація та узагальнення одержаної наукової інформації); *емпіричні* (комплекс психодіагностичних методик: тест «Чи Ви

не трудоголік?» (Є. Ільїн), «Тест на трудоманію» (Є. Ільїн), «Особистісний опитувальник FPI»); *методи математичної статистики* (описова статистика, кореляційний аналіз) з метою здійснення аналізу отриманих результатів.

Методологічну і теоретичну основу дослідження склали дослідження: І. Ващенко, Ж. Вірної, Є. Ільїна, Н. Завацької, О. Кокуна, І. Корнієнка, С. Максименка, І. Поповича, С. Смагіна, Є. Змановської, У. Оутса, Б. Робінсона, Ш. Ференці, Л. Макміллана, М. Ковальчука, І. Короленка, Є. Юрченка та ін.

База дослідження. Вибірку дослідження склали педагоги закладів середньої освіти м. Коломиї Івано-Франківської області. У дослідженні взяли участь 40 осіб віком від 26 до 50 років, серед яких 27 осіб – жіночої статі, 13 осіб – чоловічої статі.

Наукова новизна полягає у тому, що удосконалено наукові уявлення про трудоголізм як професійну адикцію, подальшого розвитку набули положення про особливості прояву трудоголізму з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей особистості педагога.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати успішно доповняють навчально-методичні заняття з підвищення кваліфікації педагогів, спрямовані на їх професійне самовдосконалення; окремі розділи успішно можуть використовуватись у викладанні навчальних дисциплін «Психологія адитивної поведінки», «професійні деформації та якість життя фахівців», «Психологія праці та професіоналізму». Результати дослідження можуть бути також використаними у прикладних дослідженнях у галузі психології особистості, психології праці та професійної підготовки фахівців педагогічних спеціальностей.

Надійність та вірогідність одержаних результатів забезпечено методологічною та теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження, комплексним використанням методів, адекватних меті та завданням наукового дослідження, репрезентативністю вибірки, поєднанням

якісного та кількісного аналізу результатів із використанням методів математичної статистики.

Апробація та впровадження результатів. Результати проведеного дослідження доповідалися автором та отримали схвалення на таких міжнародних конференціях: на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми експериментальної психології: досвід та перспективи» на пошану професора А.І. Шинкарюка (26 жовтня 2023 р., м. Кам'янець-Подільський), на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасної психології: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень молодих науковців» (Кам'янець-Подільський, 17 листопада 2023 р.), на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми психології особистості на європейському просторі» (Кам'янець-Подільський, 15 лютого 2024 р.), на XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин» (Кам'янець-Подільський, 23 квітня 2024 р.) та знайшли своє відображення у публікації автора.

Публікації.

Кузьмін В.І. Індивідуально-психологічні прояви трудоголізму у педагогів. *Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин*: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2024 р. / за ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2024. С. 206–208.

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8003>

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Робота містить 1 таблицю та 3 рисунки.

ВИСНОВКИ

У висновках підводяться підсумки проведеного дослідження та окреслюють шляхи подальшого вивчення проблеми. Зокрема, конкретизуються такі здобутки дослідження:

1. Теоретико-методологічний аналіз досліджень трудовогоголізму засвідчує, що адикція – це стан особистості, що характеризується формуванням у неї стійкої надмірної емоційної прив'язаності до певної активності, внаслідок чого особа втрачає здатність свідомо контролювати її частоту, тривалість, інтенсивність та узгоджувати її з іншою життєво важливою діяльністю.

Трудовогоголізм, як і будь-яка адикція, супроводжується характерними особистісними змінами, що зачіпають, насамперед, емоційно-вольову сферу.

Термін «трудооголізм» увів на початку 1970-х років американський священник і фахівець з психології релігії Уейн Оутс, з'єднав слова «праця» і «алкоголік», щоб підкреслити подібність між двома видами залежності. Він випустив у 1971 році книгу «Сповідь трудовогоголіка», в якій велика увага приділялася насильницького потягу до роботи і аналізувалися причини цього феномену. У 1983 році в Нью-Йорку було створено перше товариство анонімних трудовогоголіків.

Як і всяка адикція, трудовогоголізм – це втеча від реальності за допомогою зміни свого психічного стану, в даному випадку досягається фіксацією на роботі. Причому робота не являє собою того, чим вона буває в звичайних умовах: трудовогоголік не прагне до роботи у зв'язку з економічною необхідністю, робота аж ніяк не одна із складових частин його життя: вона замінює собою прихильність, любов, розваги, інші види активності.

Існує чотири традиційних підходи до розуміння трудовогоголізму: загальна теорія адикції, теорія навчання, теорія рис, соціокультурний підхід.

2. Емпірично з'ясовано, що згідно результатів, отриманих за методикою «Чи Ви не трудовогоголік?» (Є. Ільїна) у 30% вибірки виявлені ознаки трудовогоголізму, 70% вибірки не мають ознак трудовогоголізму.

Проаналізувавши результати методики «Тест на трудоманію» (Є. Лльїна) у 82% досліджуваних виявлено середній рівень трудоголізму, 13% – високий рівень і лише у 5% – низький рівень.

За результатами дослідження станів та властивостей особистості досліджуваних вчителів було встановлене наступне:

За шкалою «невротичність» було встановлено, що у 50% досліджуваних переважає високий рівень невротичності, середній рівень невротичності виявлено у 47,5%, низьким рівнем невротичності володіють 2,5% досліджуваних.

Високий рівень за шкалою «спонтанна агресивність» виявлено у 32,5% досліджуваних, 42,5% – спонтанна агресія виявлена на середньому рівні, низьку схильність до прояву спонтанної агресії виявлено у 25%.

За шкалою «депресивність» у 50% досліджуваних виявлено високий рівень, у 40% – середній, та у 10% – низький рівень прояву депресивності.

Шкала «дратівливість» на високому рівні властивий для 57,5%, на середньому рівні для 40%, та низькому для 2,5% респондентів.

Для 5% властивою є висока комунікабельність, середній рівень проявляється у 57,5%, і низький рівень характерний для 37,5% вибірки.

За шкалою «врівноваженості» у 27,5% досліджуваних виявлено високий рівень, у 57,5% – середній, та у 15% – низький рівень урівноваженості.

Високий рівень за шкалою «реактивна агресивність» було встановлено у 37,5%, середній у 52,5%, низький – у 10% вибірки.

Для переважної більшості 57,5% досліджуваних властивим є високий рівень сором'язливості, для 22,5% – властим є середній рівень прояву цієї характеристики, та лише для 10% – низький.

Шкала «відкритість» на високому рівні проявляється у 27,5%, на середньому у 60%, та на низькому у 12,5% досліджуваних.

Згідно зі шкалою «екстраверсія-інтоверсія» для 20% досліджуваних властивою є екстравертованість, для 25% – інтровертованість, для 55% –

амбівертність.

За шкалою «емоційна лабільність» у 62,5% досліджувани високий рівень, у 30% – середній рівень, у 7,5% – низький рівень емоційної лабільності.

За шкалою «масулінність – фемінність» високі показники були виявлені у 17,5%, середні у 30%, низькі у 52,5% респондентів.

Результати кореляційного аналізу індивідуально-психологічних особливостей трудоголізму педагогів дали змогу виявити, що феномен трудоголізму, має найбільш тісний кореляційний зв'язок з емоційною лабільністю. Характеризується зневірою у власні сили, частими перепадами настрою, переживанням пригніченості без явної на це причини, відсутністю бажання займатись будь чим, неврівноваженістю через надмірну завантаженість буденними справами, наявністю надокучливих думок, швидкою втомлюваністю, переживанням нерозуміння серед близьких та рідних.

Слід зазначити, що трудоголізм також корелює із такими індивідуально-психологічними особливостями як невротичність, спонтанна агресивність, депресивність, дратівливість, реактивна агресивність та сором'язливість.

Отже, розвиткові трудоголізму сприяє: підвищений рівень психопатизації, що створює умови для імпульсивної поведінки; невротичний синдром астеничного типу зі психосоматичними порушеннями; депресивність; прагнення до домінування; тривожність; невпевненість; зневіра у власні сили; часті перепади настрою, переживання пригніченості без явної на це причини; неврівноваженість через надмірну завантаженість буденними справами; переживання непорозуміння серед близьких та рідних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безносів С.П. Професійна деформація особистості. 2004. 272 с.
2. Бондарчук О.І. Психологія девіантної поведінки: курс лекцій. Київ. 2006. 88 с.
3. Василькевич Х.М. Трудоголізм як чинник виникнення синдрому психічного вигорання психолога. *Науковий часопис*. Київ. 2005. Вип. 19 (43). С. 21–24.
4. Вірна Ж. П. Основи професійної орієнтації : *навч. посіб.* Луцьк. 2003. 154 с.
5. Вірна Ж. Неврогенез професійних деструкцій особистості. Психологічні перспективи. 2012, № 19, С. 89–90.
6. Вольнова Л.М. Профілактика девіантної поведінки. Київ. 2009. 244 с.
7. Генсон М. Керування освітою та організаційна поведінка, монографія, Львів : Літопис, 2002. 384 с.
8. Гольдштейн А. Тренінг умінь спілкування: як допомогти проблемним підліткам. Київ. 2002. 520 с.
9. Грубі Т.В. Генезис перфекціонізму. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. Кам'янець-Подільський. 2016. Ви. 33. С. 128–139.
10. Журавльова О. В. Психологія прокрастинації особистості : *монографія*. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С. 420 с.
11. Губарева О.С. Психологічні особливості формування професійної компетентності працівників ОВС : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.06 «Юридична психологія». Харків, 2005. 18 с.
12. Карамушка Л.М. Психологічні чинники професійного вигорання працівників державної фіскальної служби України : *монографія*. Кам'янець- Подільський. 2006, 2015. 254 с.
13. Козубовська І.В. Соціальна профілактика девіантної поведінки: корекція відхилень у поведінці важковиховуваних дітей у процесі професійного педагогічного спілкування. Ужгород. 2001. 195 с.

14. Клейберг Ю.А. Психологія девіантної поведінки: *навчальний посібник*. Київ, 2001. 160 с.
15. Короленко Ц.П. Роботоголізм – респектабельна форма адиктивної поведінки. *Огляди психіатричних і мед. психол.* 2003. №4. С. 24–29.
16. Кочарян І.О. Типологічні особливості організації особистісного симптомокомплексу відповідальності. *Актуальні проблеми практичної психології. Збірник наукових праць*. Херсон. 2006. 123 с.
17. Курляк І. Трудоголізм як приклад біхевіоральних узалежнень: дефініційно-типологічні та діагностичні аспекти (на матеріалах Польщі). *Молодий вчений*. №1 (53). 2018. С. 333.
18. Лазорко О. Стратегії самоствердження в переживанні соціальної фрустрованості студента: ознаки життєвої збалансованості й професійної безпеки. *Psychological Prospects*. 2016, № 28, С. 164–175.
19. Лазорко О. Професійна безпека: емпатійні резерви самореалізації майбутніх фахівців соціономічних професій. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2014, № 3, С. 217–225.
20. Максимова Н.Ю. Безпека життєдіяльності: соціально-психологічні аспекти алкоголізму та наркоманії: навчальний посібник. Київ. 2006. 328 с.
21. Максимова Н.Ю. Психологія адиктивної поведінки: навч. посіб. Київ. 2002. 308 с.
22. Малхазов О.Р. Психологія праці: *навчальний посібник*. Київ. 2018. 206 с.
23. Маценко Ж.М. Духовність: феномен психології та об'єкт виховання. Київ. 2016. 100 с.
24. Мирончук Н.М. Основи самоорганізації у професійній діяльності: *навчально-методичний посібник*. Житомир: Житомирський державний університет ім. І. Франка, 2020. 133 с.
25. Мельніченко О.І. Психологічні особливості професійної діяльності викладачів ВНЗ [online], 2009. С. 6. Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer31/929.pdf?>

26. Мешко Г.М. Курс «Професійне здоров'я педагога» в системі підготовки майбутніх учителів до здоров'ятворчої діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*, 2014, вип. 30, С. 98–100.
27. Молдованова А. Специфіка педагогічної діяльності як умова формування агресивності вчителя. *Вісник післядипломної освіти*. 2009. № 11(2). С. 198–206.
28. Мудрик А.Б. До питання професійних адикцій особистості. *Психологічні перспективи*. 2016. Вип. 27. С. 113–125.
29. Мудрик А.Б. Трудоголізм як професійна адикція особистості. *Психологічні перспективи*. 2017. Вип. 29. С. 175–186.
30. Мудрик А., Леонович К. Особливості прояву трудоголізму у педагогів. *Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали IV Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (15 травня 2017 р.) = Abstract IV International Scientific & Practical Internet Conference (May 15, 2017)*. Луцьк, 2017. С.72–76.
31. Мудрик А., Леонович К. Психологічні особливості прояву трудоголізму у педагогів. *Актуальні проблеми загальної та соціальної психології*. Луцьк. 2017. С. 39–42.
32. Мудрик А., Матіюк Ю. До питання трудоголізму. *Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали V Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (15 травня 2018 р.) = Abstract V International Scientific & Practical Internet Conference (May 15, 2018)*. Луцьк, 2018. С. 63–65.
33. Мудрик А., Леонович К. До питання трудоголізму у медичних працівників. *Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали V Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (15 травня 2018 р.) = Abstract V International Scientific & Practical Internet Conference (May 15, 2018)*. Луцьк, 2018. С. 168–172.
34. Мудрик А. Психологічні особливості прояву перфекціонізму у

- працівників державних установ. Психічне здоров'я працівників державних установ [Текст] : колективна монографія. Луцьк. 2018. С. 88–97.
35. Мудрик А., Матіюк Ю. Психологічні особливості прояву трудоголізму та його зв'язок з особистісними якостями педагогів. *Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали VI Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (13 травня 2019 р.) = Abstract VI International Scientific & Practical Internet Conference (May 13, 2019)*. Луцьк, 2019а. С. 61–63.
36. Мудрик А. Психологічні особливості прояву перфекціонізму у педагогів. *Особистість і суспільство : методологія та практика сучасної психології : матеріали VI Міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (13 травня 2019 р.) = Abstract VI International Scientific & Practical Internet Conference (May 13, 2019)*. Луцьк, 2019. С. 63–66.
37. Мудрик А., Матіюк Ю. Індивідуально-психологічні особливості прояву трудоголізму : теоретичний аналіз проблеми. *Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі : лінгвістичний та психологічний аспекти*. Луцьк, 2019. С. 194–196.
38. Мудрик А. Психологічні особливості прояву перфекціонізму у педагогів. *Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А.Ю. Кримського : минушина, сучасність, майбуття : матеріали Всеукраїнської наук.- прак. конф. З міжнародною участю, присвяченої 80-річчю освітнього закладу*. Луцьк, 2019. С. 83–86.
39. Мудрик А., Мітлош А. Стратегії поведінки у конфлікті осіб із залежними формами поведінки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія Психологія*. 2022. С. 57–61.
40. Онуфрієва Л.А. Становлення особистості професіонала як проблема психологічних досліджень. *Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка*. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка, 2012. Том X : Психологія навчання.

Генетична психологія. Медична психологія. Вип. 23. С. 471–484.

41. Пріма Р.М. Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутнього фахівця початкової освіти : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2010.
42. Пріма Р. Проблема адаптивності майбутнього педагога у контексті його професіоналізації. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2009, с. 87–89.
43. Прокопчук І. Трудоголізм як тип адиктивної поведінки. *Політичний Менеджмент*. 2011. №1. С. 92–102.
44. Рибалка В.В. Психологія та педагогіка праці особистості: від обдарованості дитини до майстерності дорослого: посібник. Київ. 2014. 220 с.
45. Руденко В.М. Математичні методи в психології: підручник. Київ. 2009. 384 с.
46. Сиско Н.М. Збірник корекційних програм з профілактики девіантної поведінки учнів професійно-технічних навчальних закладів. Хмельницький. 2014. 473 с.
47. Тимофієва М.П. Психологія здоров'я. Чернівці. 2009. 294 с.
48. Тополов Є.В. Професійна агресивність особистості. Монографія. 2011. 400 с.
49. Христюк О. Л. Психологія девіантної поведінки: навчально- методичний посібник. Львів. 2014. 192 с.
50. Burns, D.D. The perfectionist's script for self-defeat. *Psychology Today*. 1980. November. P. 34–52.
51. Deci E., and Vansteenkiste M. Self-determination theory and basic need satisfaction: understanding human development in positive psychology. *Ricerche Psicol*. 2004, №27, p. 23–40.
52. Dunkley, D.M. Self-critical perfectionism and daily affect: Dispositional and situational influences on stress and coping. *Journal of Personality and Social Psychology*. 2003. Vol. 84. P. 234–252.
53. Frost, R. The dimension of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*.

1990. № 14. P. 449–468.
54. Grubi, T.V. A set of techniques to investigation a perfectionism of personality of scientific and pedagogical staff of the higher school. Київ. 2016. № 4 (7). С. 25-31.
55. Hewitt, P.L. The Multidimensional Perfectionism Scale: Development and validation. *Canad. Psychol.* 1989. V. 30. P. 103–109.
56. Hill, R.W. A new measure of perfectionism: the perfectionism inventory. *Journal of Personality Assessment.* 2004. Vol. 82, # 1. P. 80–91.
57. Johnson, D.P. Perfectionism: scale development and a study of perfectionistic clients in counseling. *Journal of college student development.* 1996. Vol. 37. P. 29–41.
58. Nealis, L.J. Towards a better understanding of narcissistic perfectionism: Evidence of factorial validity, incremental validity, and mediating mechanisms. *Journal of Research in Personality.* 2015. Vol. 57. P. 11–25.
59. Ng T., Sorensen K., Feldman D. Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior*, 2007, №28, P. 111–136.
60. Pietrzak R., & Petry N. Antisocial personality disorder is associated with increased severity of gambling, medical, drug and psychiatric problems among treatment-seeking pathological gamblers. *Addiction.* 2005, №100, P. 1183–1193.
61. Schaufell, W.B. Measurement of burnout: A review. In *Professional Burnout: Recent Development in Theory and Reserch.* Washington. 2005. P. 199– 215.
62. Schaufeli, W.B. & Bakker The Utrecht Work Engagement Scale Режим доступа:http://www.wilmarschaufeli.nl/publications/Schaufeli/Tests/UWES_RUS_17.pdf
63. Schaufeli, W.B. & Taris. The Dutch Work Addiction Scale (DUWAS) / Режим доступа: http://www.wilmarschaufeli.nl/publications/Schaufeli/Tests/DUWAS_10_EN.pdf
64. Slaney, R.B. The Almost Perfect Scale – Revised. *Measurement and*

Evaluation in Counseling and Development. 2001. V. 34, № 3. P. 130–145.

65. Smith, M.M. The Big Three Perfectionism Scale: A New Measure of Perfectionism. *Journal of Psychoeducational Assessment*. 2016. Vol. 34 (7). P.670–687.